

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΕΡΣΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ – ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΣ»
ΕΝΟΤΗΤΑ 1^η - ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ –
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ
ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Σχεδιασμός-Συντονισμός: Χαρά Ανδρεΐδου

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΙΜΩΝΙΔΗ ΤΟΥ ΚΕΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΑ

ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΡΟΜΑΧΟΥΝΤΕΣ ΑΘΗΝΑΙΟΙ ΜΑΡΑΘΩΝΙ
ΧΡΥΣΟΦΟΡΩΝ ΜΗΔΩΝ ΕΣΤΟΡΕΣΑΝ ΔΥΝΑΜΙΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΟΙ ΑΘΗΝΑΙΟΙ, ΠΟΛΕΜΩΝΤΑΣ ΣΤΟΝ ΜΑΡΑΘΩΝΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ,
ΣΥΝΕΤΡΙΨΑΝ ΤΗ ΔΥΝΑΜΗ ΤΩΝ ΧΡΥΣΟΦΟΡΕΜΕΝΩΝ ΜΗΔΩΝ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΙΜΩΝΙΔΗ ΤΟΥ ΚΕΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΧΗ ΤΩΝ
ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ

Ω ΞΕΙΝ ΑΓΓΕΛΕΙΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΙΣ
ΟΤΙ ΤΗΔΕ ΚΕΙΜΕΘΑ
ΤΟΙΣ ΚΕΙΝΩΝ ΡΗΜΑΣΙ ΠΕΙΘΟΜΕΝΟΙ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ω, ΞΕΝΕ, (ΔΙΑΒΑΘΗ) ΠΕΣ ΣΤΟΥΣ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΥΣ
ΟΤΙ ΕΔΩ ΕΙΜΑΣΤΕ ΘΑΜΜΕΝΟΙ,
ΠΙΣΤΟΙ ΣΤΙΣ ΕΝΤΟΛΕΣ ΤΟΥΣ

Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑ ΣΤΟΝ ΞΕΡΞΗ ΟΤΑΝ ΤΟΥ ΖΗΤΗΣΕ ΝΑ
ΠΑΡΑΔΩΣΟΥΝ ΤΑ ΟΠΛΑ ΤΟΥΣ

ΜΟΛΩΝ ΛΑΒΕ

ΕΛΑ ΝΑ ΤΑ ΠΑΡΕΙΣ

Ο ΠΑΙΑΝ (ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΕΜΒΑΤΗΡΙΟ) ΠΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΟΥΣΑΝ ΟΙ
ΣΑΛΑΜΙΝΟΜΑΧΟΙ ΚΑΘΩΣ ΠΗΓΑΙΝΑΝ ΝΑ ΠΟΛΕΜΗΣΟΥΝ ΜΕ ΤΟΥΣ
ΠΕΡΣΕΣ – ΑΙΣΧΥΛΟΣ, ΠΕΡΣΑΙ

Ω ΠΑΙΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΙΤΕ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΤΕ ΠΑΤΡΙΔ
ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΤΕ ΔΕ ΠΑΙΔΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ
ΘΕΩΝ ΤΕ ΠΑΤΡΩΩΝ ΕΔΗ
ΘΗΚΑΣ ΤΕ ΠΡΟΓΟΝΩΝ
ΝΥΝ ΥΠΕΡ ΠΑΝΤΩΝ ΑΓΩΝ

Ὡ παῖδες Ἑλλήνων, ἴτε,
ἐλευθεροῦτε πατρίδ'
ἐλευθεροῦτε δέ παῖδας, γυναῖκας,
θεῶν τε πατρῶων ἔδη,
θῆκας τε προγόνων· νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγῶν.

(Παραθέτω και τη μικρογράμματη γραφή του παιάνα, καθώς τα σημεία στίξης μάς βοηθούν πολύ στην κατανόηση του κειμένου. Ωστόσο, η μικρογράμματη (ή επισευρμένη) γραφή πρωτοεμφανίστηκε τη βυζαντινή περίοδο, στις αρχές του 9^{ου} αιώνα, από την ανάγκη να προσαρμοστούν τα σημεία του αλφαβήτου στα νέα υλικά γραφής. Μέχρι τότε υπήρχε μόνο η μεγαλογράμματη γραφή, εξ αιτίας των σκληρών υλικών όπου χάραζαν ή έγραφαν τα γράμματα).

ΕΜΠΡΟΣ, ΠΑΙΔΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ,
ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΤΕ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ,
ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΤΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΑΣ, ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΑΣ,
ΤΟΥΣ ΒΩΜΟΥΣ ΤΩΝ ΘΕΩΝ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΣΑΣ
ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΤΑΦΟΥΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΟΝΩΝ ΣΑΣ.
ΤΩΡΑ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΝΤΑ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: Ο ΠΑΙΑΝΑΣ ΤΩΝ ΣΑΛΑΜΙΝΟΜΑΧΩΝ

Ο παιάνας των Σαλαμινομάχων ουσιαστικά είναι ένας ορισμός του πολιτισμού των Ελλήνων της εποχής εκείνης. Αναφέρει όλα όσα είναι σημαντικά γι' αυτούς:

- η πατρίδα,
- η οικογένεια,

- η θρησκεία – μέσω των θεών που λάτρευαν οι πρόγονοί τους και συνεχίζουν να λατρεύουν οι ίδιοι,
- οι τάφοι των προγόνων τους, δηλαδή η προγονική λατρεία και, μέσω αυτής, η έννοια της συνοχής και της συνέχειας του έθνους.

Με βάση αυτό το κείμενο, μπορούμε να κάνουμε πολλές και ενδιαφέρουσες δραστηριότητες. Ενδεικτικά αναφέρω:

- διαβάζουμε προσεκτικά τον παιάνα και παροτρύνουμε τους μαθητές μας να αναγνωρίσουν λέξεις που χρησιμοποιούνται και στη νέα ελληνική, έστω και παραλλαγμένες. Τις καταγράφουμε σε πίνακα αναφοράς και στη συνέχεια αντλούμε το γενικό νόημα του κειμένου,
- προχωρούμε στην ακριβή μετάφραση των στίχων του κειμένου,
- στη συνέχεια, συζητούμε με τους μαθητές μας το νόημα αυτών των στίχων, καταγράφουμε τις σημαντικές αξίες για τους αρχαίους. Έπειτα, καταγράφουμε επίσης τις αξίες του σύγχρονου πολιτισμού - με έμφαση στα ελληνικά δεδομένα - και συγκρίνουμε μεταξύ τους,
- συζητούμε για τη συνέχεια και τη διαχρονικότητα της ελληνικής γλώσσας,
- ειδικά για τις μικρότερες τάξεις, μπορούμε να σκαρώσουμε ένα τραγουδάκι με τον παιάνα των Σαλαμινομάχων, να παραταχθούμε στα πλοία με διάφορους ρόλους – κωπηλάτης, οπλίτης, αξιωματικός, αυτός που δίνει τον ρυθμό με το τύμπανο – και να τραγουδούμε δυνατά τον παιάνα, όπως του πρέπει. Μουσική επένδυση στον παρακάτω σύνδεσμο:

Παιάν: https://www.youtube.com/watch?v=6szXZfpd_YA

Αντίστοιχες δραστηριότητες μπορούμε να κάνουμε και με τα επιγράμματα του Σιμωνίδη. Στο τέλος, ομάδες μαθητών επιλέγουν – ή κληρώνονται – να αντιγράψουν τα μεταφρασμένα κείμενα σε χαρτόνι, με μεγαλογράμματη γραφή (έναν στίχο κάθε παιδί) και να τα αναρτήσουν στους τοίχους της αίθουσας. Οι μεγαλύτερες τάξεις μπορούν να αντιγράψουν και το αρχαίο κείμενο.